

‘Die film hebben we voor onszelf gedaan’

Ruim 20.000 bezoekers zagen de documentaire *Ouwehoeren* in de bioscoop. De hoofdpersonen, prostituees

Martine en Louise Fokkens, over de mediastorm na de première en de deining die de film veroorzaakte in hun persoonlijk leven.

DOOR MINOU OP DEN VELDE • FOTO'S TESSA POSTHUMA DE BOER

HET zal je maar gebeuren: vijftig jaar achter de ramen je boterham verdienen zonder fanfare en dan op je zeventigste Europa veroveren met een film over je leven. Het overkwam de tweeling Louise en Martine Fokkens, intiem geportretteerd door regisseurs Rob Schröder en Gabriëlle Provas in de teledoc *Ouwehoeren*. Ruim 20.000 bezoekers zagen de film in de bioscoop. Inmiddels is hij verkocht aan televisiezenders in Europa, Israël en Brazilië. Louise: ‘We zijn naar Parijs geweest, daar werd de film vertoond. We kwamen met de taxi aan en voor de bioscoop stonden een hoop bezoekers. Die zijn we allemaal een hand gaan geven. Geweldig!’ Om vervolgens snel toe te voegen: ‘We krijgen geen kapsones hoor.’ Maar de tweeling, vandaag gekleed in dezelfde knalrode jas, geniet zichtbaar als ze de *VPRO Gids* rondleiden op de Wallen, waar zij elke stoeptegél kennen.

Verstand effe op nul

Op de Nieuwmarkt fietst een vijftiger, type toffe jongen, hen tegemoet. ‘Wat is het jullie goed vergaan hè. Wat een prachtige première!’

Louise, met een blik op Martine: ‘Nou, ze zit nog hoor. Het schip met geld is nog niet binnen.’ Als de man wegrijdt: ‘Ouwe penoze. Zat bij het IDFA op de eerste rij. Die première was overweldigend, we hadden er zo lang naartoe geleefd en nou gebeurde het écht! Op de Zeedijk hadden we jurken laten maken door Armin. En we zijn naar de kapper geweest. Hoe heet die dure zaak nou?’

Martine: ‘De Bonneterie. Het was prachtig, die rode loper. Maar de

Louise: ‘Seks van achteren, lekker bijgoochem! Als je respect voor je lichaam hebt, doe je dat niet. Kijk, dat is klasse.’

Martine: 'Hij van *De wereld draait door* begon ook over anaal. Je kunt me niet kwaaiër maken!'

volgende ochtend zat ik alweer achter het raam. Ik had niet zoveel zin natuurlijk. Moest mijn verstand effe op nul zetten. Hup, opschieten, daar ga je weer, zei ik tegen mezelf. Als je de pest in hebt, dan werkt het niet.'

Louise: 'Nou sommigen vinden dat juist spannend, heheh.'

Martine: 'Ja! Soms kijk ik ongemerkt kwaad en dan zeggen ze: wat kijk je boos, ik ga met je mee! Sinds de film komen er ook hele gezinnen langs. Hier zit ze! En dan willen ze op de foto.' Het is het duo Fokkens ten voeten uit: op een pijnlijke ontboezeming volgt altijd een kwinkslag. Niet zo gek dus dat de media de dames van plezier hartstochtelijk hebben omarmd. Op de Geldersekafe worden ze aangeschoten door een stel twintigers.

Meisje: 'Mag ik met u op de foto?'

Louise: 'Tuurlijk! Kennen jullie ons, van de film?'

Meisje: 'Nee van *Sputten en slikken!*'

Fijne beschuiten

Louise, achteraf: '*Sputten en slikken* was leuk.'

Martine: 'Maar dat meisje begreep er niks van. Ze begon te katten. "Want hoeren doen toch..." Het gaat om de toon hè. Ze had het ook over seks van achteren, lekker bijgoochem!'

Louise: 'Als je respect voor je lichaam hebt doe je dat niet. Kijk, dat is klasse.'

Martine: 'Hij van *De wereld draait door* begon ook over anaal. Je kunt me niet kwaaiër maken!'

Louise: 'Maar verder was het leuk hoor, op televisie. Paul de Leeuw kwam langs op de peeskamer van Martine. Zij gooidde hem op bed, we hebben gegild van het lachen. We zijn ook bij Omroep Max geweest. Ik wilde iets vertellen over de business, en de taal die daarbij hoort, maar dat mocht niet, het moest netjes blijven. Ik dacht: oké, die kant gaan we niet op. Maar eigenlijk vind ik dat je alles moet kunnen zeggen. Je moet je niet mooier voordoen dan je bent. Maar weet je wat ik jammer vind? Dat die journalisten niet inspringen op wat er aan de gang is in de buurt.'

Martine: 'Ja, de beuk erin!'

Louise: 'Het gewone leven is weg. Er zaten hier allemaal groentewinkels, slagers. Nu is het vreten en kleding.'

Martine: 'Kijk, Jacob Hooy, de drogist, die zit er nog wel. Daar haalden we onze condooms en thee. (schalks) En ze wisten overal raad op.'

Louise rekent een brood af bij de hippe Bakkerswinkel aan de Zeedijk. 'Wat? Zeven euro?'

De winkelier: 'Ja, het wordt hier steeds sjieker.'

Louise: 'Lodewijk Asscher is een mafketel. Hij wil de boel opwaarderen, en dat de mannen naar gesloten huizen gaan. Die klant van ons die je net zag lopen, denk je dat die daar geld voor heeft? En ze willen die kerels opscheppen met het werk dat de overheid verzaakt. Wat nou! Die komen voor een wip! Dan kan je toch niet zeggen: vraag de meiden even naar hun paspoort? Fijne beschuiten, die politici.'

Leuke reacties

De directe humor van de zussen gedijde het afgelopen half jaar prima in de onlinercultuur van veel radio- en televisietalkshows. De ontvangst op het Amsterdamse Boekenbal was minder hartelijk. Ze waren uitgenodigd naar aanleiding van hun luchtige bundel anekdotes *Ouwehoeren – verhalen uit de peeskamer*, waarvan de rechten inmiddels zijn verkocht aan Finland, Frankrijk en Duitsland.

Louise: 'Aan het begin kreeg je een sticker uitgereikt met "love you". Martine is altijd effe ondeugender, dus zij plakte die sticker op bij... hoe heet-ie nou? Op de televisie is-ie leuk maar in het echt niet. Heel verlegen.'

Martine: 'Zijn vrouw maakt zijn kleren.'

Louise: 'Grote neus, bril... cabaretier...'

Martine: 'Freek de Jonge!'

Louise: 'Ja! Dus zij plakte die sticker op hem. Vond-ie maar niks, de chagrijn. Martine riep: zal ik hem op je gulp plakken? En toen zei zijn vrouw: "Goh, zijn die hier ook al? Kán dat allemaal?" Jammer hoor, ik keek altijd graag naar Freek. "Ordinair," hoorde ik ook iemand zeggen.' Pfff... Ordinair, maar kráákhelder.'

Aan de vooravond van de publiciteitsstorm vertelden Louise en Martine dat in de halve eeuw achter het raam vooral de hoon van de buitenwereld hen had opgebroken. Jarenlang werden ze bespuugd en uitgescholden in hun trapportaal. Het was best spannend, bekennen ze, toen ze Noord-Holland rond moesten karren om hun boek te signeren.

Louise: 'Gelukkig hebben we veel leuke reacties gekregen. In Almere stortte een ouder stel hun hart uit bij ons. Zij kon om een of andere reden niet meer, ►

vertelden ze, maar ze hielden wel van elkaar. Hoeren waren voor hen een mooie oplossing.' In hun eigen buurt zijn de reacties op de film verdeeld, vertelt Louise. Wijzend op hun gedeukte bus: 'Kijk, hij is helemaal beschadigd, moedwillig. Mensen zijn gek hoor! Vroeger was het nog erger. Mensen lieten de deur dichtvallen, botsten expres tegen je aan en scholden je uit voor hoer.' Martine relativeert: 'Met sommige burens is het nu wél goed gekomen. Laatst hielden ze de deur voor me open. Ik dacht: jeezus, dat hoeft nou ook weer niet. Ze riepen: kom binnen! Bleek dat ze veel familie hadden die ook dat werk hadden gedaan. Ineens konden we er open over praten.' Louise: 'Ze zeiden: wat goed dat jullie met die film naar buiten komen. Nou ja, dan is het over.'

Brave jongen

Ouwehoeren beleefde zijn première in een afgeladen Pathé Tuschinski in Amsterdam. Daar zag een grote schare familie van de zussen welk leed er schuilt achter hun bravoure. Louise werd door haar ex-man 'achter het raam geslagen.' De echtgenoten van wie ze inmiddels zijn gescheiden, waren destijds hun pooiers. De weken rond de première waren enerverend, blikken de dames terug. Louise: 'Mijn ex had een advocaat ingeschakeld. Hij herkende zich niet in de film, was nooit pooier geweest, had me nooit geslagen. Hij wilde geld zien. De makers, Rob en Gabriëlle, hebben zijn foto's toen een beetje geblurred, maar je ziet hem nog duidelijk genoeg. Nu is hij filmster, geweldig toch?' Tegen Martine: 'Die kerels zijn zo schijnheilig. Ze hebben er altijd van geprofiteerd, dat we peesden. En ineens draaien ze je de rug toe en noemen je een hoer. Mijn ex nam een ander wijf, verguisde mij en de kinderen en nu alles openbaar wordt, speelt hij ineens de brave jongen. Nou, hij zit lekker in de film!' Martine: 'Claudia, mijn oudste dochter, was

helemaal anti de film. Dat ik in het leven zat, daar had ze maling aan. Het was altijd: kom niet aan mijn moeder. Maar ze wilde niet dat haar vader in een verkeerd daglicht werd gesteld, daar kregen we ruzie over. Hij is zogenaamd geen pooier geweest. Nou, net zo goed als de anderen!' Louise: 'Dat was wel even rottig.' Martine: 'Maar ze kwam toch, op de première. Op het laatst. Zij en haar vader hebben zich erbij neergelegd.' Sommige scènes uit de film raken de zussen zelf ook. Zoals het deel waarin Louise vertelt hoe ze haar kinderen onderbracht bij een pleeggezin, om te voorkomen dat de kinderbescherming ze weghaalde. Want als mama overdag peesde was papa 'aan de rol'. Louise: 'Hij keek niet naar ze om, dat doet pijn. Ze waren nog maar zo klein. Als je dat weer ziet denk je: verdorie...'. Martine: 'Wat hebben we ze gemist...'

Heibel

Vier jaar geleden verlieten de zussen Almere. Louise: 'We woonden naast elkaar, maar Martine's schoonfamilie heeft ons weggepest. Autobanden lek gestoken, tuin vergald. Omdat ze niet accepteerden dat we de hoer speelden. Terwijl onze eigen ouders altijd voor ons klaar hebben gestaan. Martine's schoonmoeder heeft de zoon van Martine rond zijn twaalfde verteld dat zijn moeder hoer was. Dat is heel verwarrend voor jongens.' Martine: 'Nu is het goed gekomen, maar het is een lange weg geweest.' De heibel in de familie heeft ze niet tegengehouden om mee te werken aan de documentaire. Integendeel, zegt Martine. 'Als er zo lang tegen je wordt aangeschopt denk je: dan treden we maar naar buiten.' Louise: 'Die film hebben we voor onszelf gedaan, en voor de hele wereld.' Hun hilarische memoires zijn inmiddels ook een succes. Naar de eerste boekinkomsten wordt reikhalzend uitgezien. Louise: 'We willen terug naar Almere, naar de kinderen en kleinkinderen. Een deel van het geld gaan we gebruiken om naast elkaar te wonen, met een tuintje. Martine: 'We missen het contact, de warmte...'. Louise: 'We hopen dat ze weer komen eten en logeren, net als vroeger.' Martine: 'Dat lijkt ons leuk, dat hele gewone.' Louise: 'Martine wil ook minder werken.' Martine: 'Ik denk dat ik er aan het eind van het jaar mee uitschei. Misschien nog één daggie...'. Louise, lachend: 'Voor de fans!'

Ouwehoeren

▶ MAANDAG, NEDERLAND 2, 20.35-22.00 UUR

Aansluitend op Holland Doc 24 een interview met de makers:

De regisseur aan de keukentafel

▶ MAANDAG, HOLLAND DOC 24, 21.57-22.12 UUR

yasha

Corruptie

IEDEREEN is wel eens in een of ander buitenland geweest waar hij een corrupte politieagent is tegengekomen. Toen de *Costa Concordia* afgelopen winter tegen een rots voer, waren er, naar het schijnt, rijke opvarenden die er geld voor over hadden om gered te worden. Reddingswerkers of bemanningsleden die dat geld aannamen kunnen eveneens corrupt worden genoemd.

Enfin, als we het over corruptie hebben, hebben we het per definitie over anderen. Zoals bijna niemand zichzelf slecht vindt – het is een menselijke eigenschap de eigen daden goed te keuren – zo vindt vrijwel niemand zichzelf corrupt.

Maar er is een grijze zone, en die is het interessantst. De journalist bijvoorbeeld die zich laat fêteren door het bedrijf waarover hij geacht wordt een stuk te schrijven. Nu hebben fatsoenlijke bladen hier regels voor opgesteld, maar in menige glossy is het verschil tussen advertentie en artikel minder groot dan de lezer zou vermoeden.

Ook de staat kan kunstenaars en schrijvers aanwenden als verlengstuk van de diplomatie. Als Beatrix op staatsbezoek gaat en ze vindt het aardig om een paar schrijvers mee te nemen, kunnen die schrijvers dan zonder gewetenswroeging meegaan? Misschien denken die schrijvers: door de ironische stukjes die ik achteraf schrijf zal ik mijn onafhankelijkheid tonen – je kunt corrupt zijn zonder het zelf te weten. Het cliché wil dat humor en ironie de wapens zijn van de underdog, van de machtelozen, maar humor en ironie zijn allang geannexeerd door de machten.

In Nederland kunnen schrijvers een boek over hun overleden oma schrijven zonder enige aandacht te schenken aan de Nederlandse politiek. Er zijn landen waar de politieke situatie niet zo gemakkelijk kan worden genegeerd. Toen een paar maanden geleden een clubje Nederlandse schrijvers naar China afreisde, bestond er dan ook de vermoedelijk terechte behoefte dit bezoek te verdedigen door met dissidenten te spreken.

De mythe van de schrijver, in stand gehouden door de literaire industrie, inclusief de schrijver zelf, is dat hij een 'agent of change' is. Hoe langer ik meedraai in het literaire circuit, hoe meer ik ervan overtuigd ben dat schrijvers dienaren van de status quo zijn. Schrijvers die dat niet zijn, zitten meestal in de gevangenis. Of zijn vermoord.

■ ARNON GRUNBERG